

NYE KLIMA- OG MILJØKRAV

HVILKE PRAKTISKE KONSEKVENSER FÅR DET FOR DIN INNKJØPSHVERDAG?

Sarah Sinnathamby, seniorrådgiver

Ingjerd Dahl, rådgiver

Tobias Løkken Amundsen, rådgiver

Presentasjon

30 min

- Hva er den nye miljøbestemmelsen og når gjelder den?
- Hvordan ivareta klima- og miljøhensyn?
- 30 % vekting eller krav?
 - Tildelingskriterier
 - Anskaffelser der krav gir best klima- og miljøeffekt
- Anskaffelser med uvesentlig klima- og miljøbelastning etter sin art

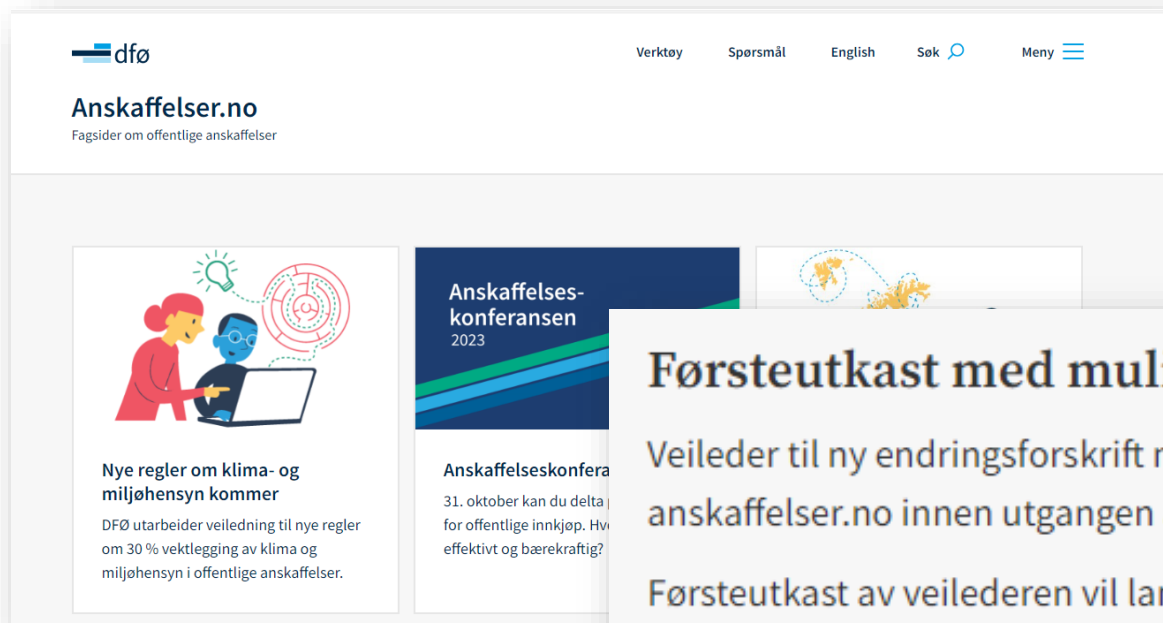
Samtale

30 min

Utkast til veileder publisert i dag – gi innspill!

Førsteutkast med mulighet for innspill

Veileder til ny endringsforskrift med praktiske eksempler vil publiseres på anskaffelser.no innen utgangen av uke 50.

Førsteutkast av veilederen vil lanseres på [Anskaffelseskonferansen 2023](#), som avholdes den 31. oktober. Samme dag vil førsteutkastet publiseres på informasjonssiden du nå er inne på.

Det vil være mulighet til å gi innspill på foreløpig veileder. Fristen er 8. november (utgangen av dagen).

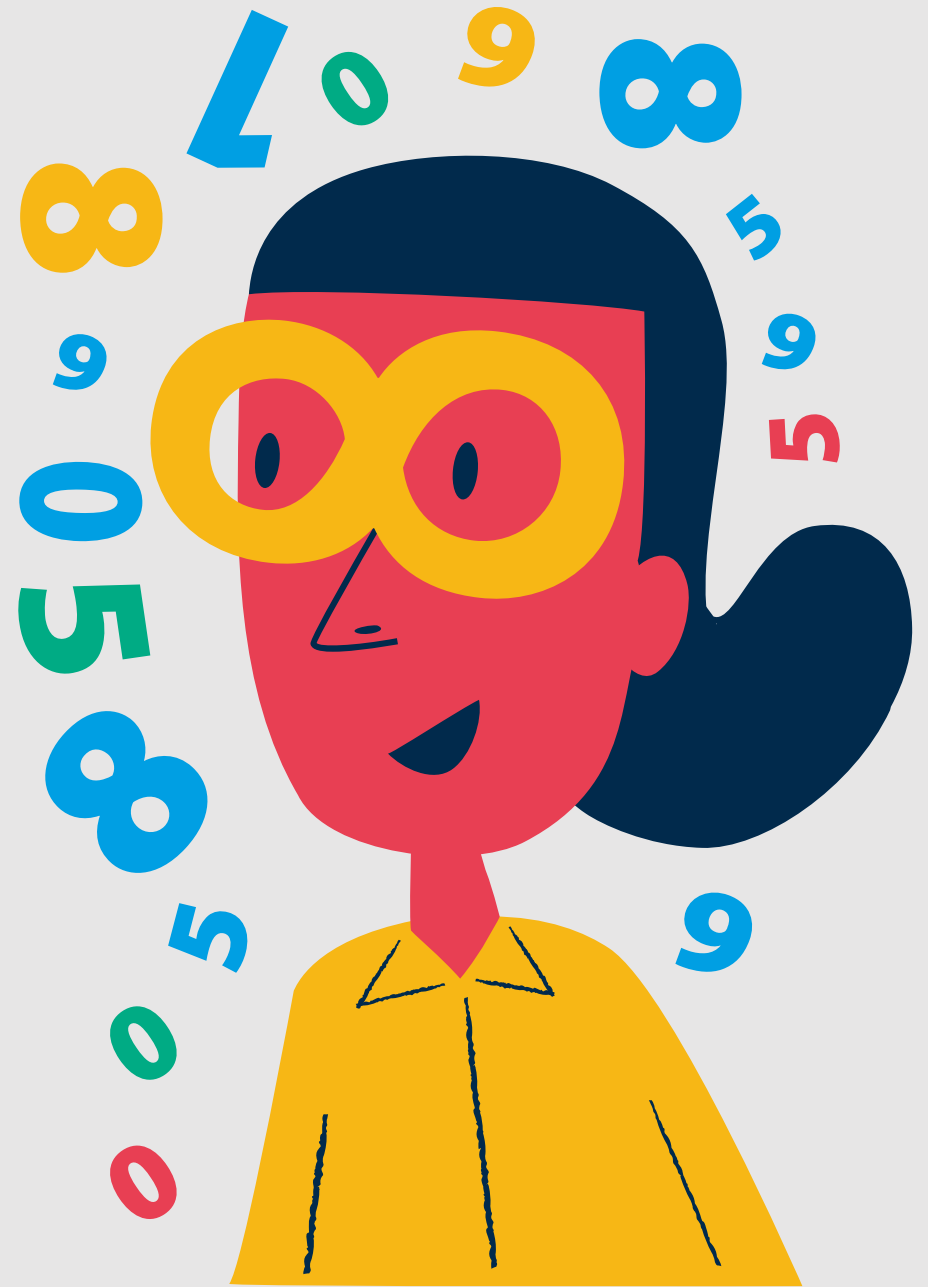
Veilederens innhold

- **Veileder** Hoveddokument
-
- **Vedlegg 1** 30 % vektning ved bruk av prissetting av kvalitet
 - **Vedlegg 2** DFØs høyrisikoliste for klima- og miljøbelastning
 - **Vedlegg 3** Slik har DFØ jobbet med utvikling av veilederen
 - **Vedlegg 4** Evalueringsmodell (Excel)
 - **Vedlegg 5** Tildelingskriterier under utvikling

Innspillsfrist: 8.november

Utvidet innspillsfrist vedlegg 5: 15.november

HVA ER DEN NYE
MILJØ-
BESTEMMELSEN OG
NÅR GJELDER DEN?

Ny miljøbestemmelse i FOA § 7-9

- 1) Krav og kriterier etter denne bestemmelsen skal ha som mål å redusere anskaffelsens samlede klimaavtrykk eller miljøbelastning
- 2) Oppdragsgiver skal vekte klima- og miljøhensyn med **minimum tretti prosent.**
- 3) Der oppdragsgiver angir tildelingskriteriene i prioritert rekkefølge, bør klima- og miljøhensyn være blant de tre høyest prioriterte
- 4) **Tildelingskriterier** etter andre og tredje ledd **kan erstattes med klima- og miljøkrav i kravspesifikasjonen, dersom det er klart at dette gir en bedre klima- og miljøeffekt** og dette begrunnes i anskaffelsesdokumentene. Dersom oppdragsgiver ikke prioriterer i tråd med tredje ledd, skal det stilles klima- og miljøkrav i kravspesifikasjonen, og dette skal begrunnes i anskaffelsesdokumentene.
- 5) **Forpliktelsen til å stille krav eller kriterier** etter denne bestemmelsen **gjelder ikke dersom anskaffelsen etter sin art har et klimaavtrykk og en miljøbelastning som er uvesentlig** og dette begrunnes i anskaffelsesdokumentene.

Endring i § 18-1 (1) - Ikke lenger lov med ren priskonkurransen?

(1) Oppdragsgiveren skal velge tilbud på grunnlag av det beste forholdet mellom pris eller kostnad og kvalitet. Dersom klima- og miljøhensyn ikke brukes som tildelingskriterium etter [§ 7-9](#) andre ledd, kan oppdragsgiveren også velge tilbud på grunnlag av den laveste prisen eller den laveste kostnaden.

Ulike regler for ulike deler av FOA § 7-9

Del I

Mellom 100 000 og nasjonal terskelverdi

- Det oppstilles ingen prosedyreregler – ingen forpliktelse til å vekte / prioritere tildelingskriterier
- Men skal likevel ivareta LOA § 5.

Del II

Min. 1,3 MNOK og inntil EØS-terskelverdi

- Der oppdragsgiver angir tildelingskriteriene i prioritert rekkefølge **bør** klima- og miljøhensyn være blant de tre høyest prioriterte tildelingskriteriene.

- Krav kan erstatte kriterium når det er klart at dette gir bedre klima- og miljøeffekt. **Skal begrunnes.**
- Forpliktelsen til å stille krav eller kriterier gjelder ikke om anskaffelsen etter sin art har et klimaavtrykk og en miljøbelastning som er uvesentlig. **Skal begrunnes.**

Del III

Lik eller over EØS-terskelverdi

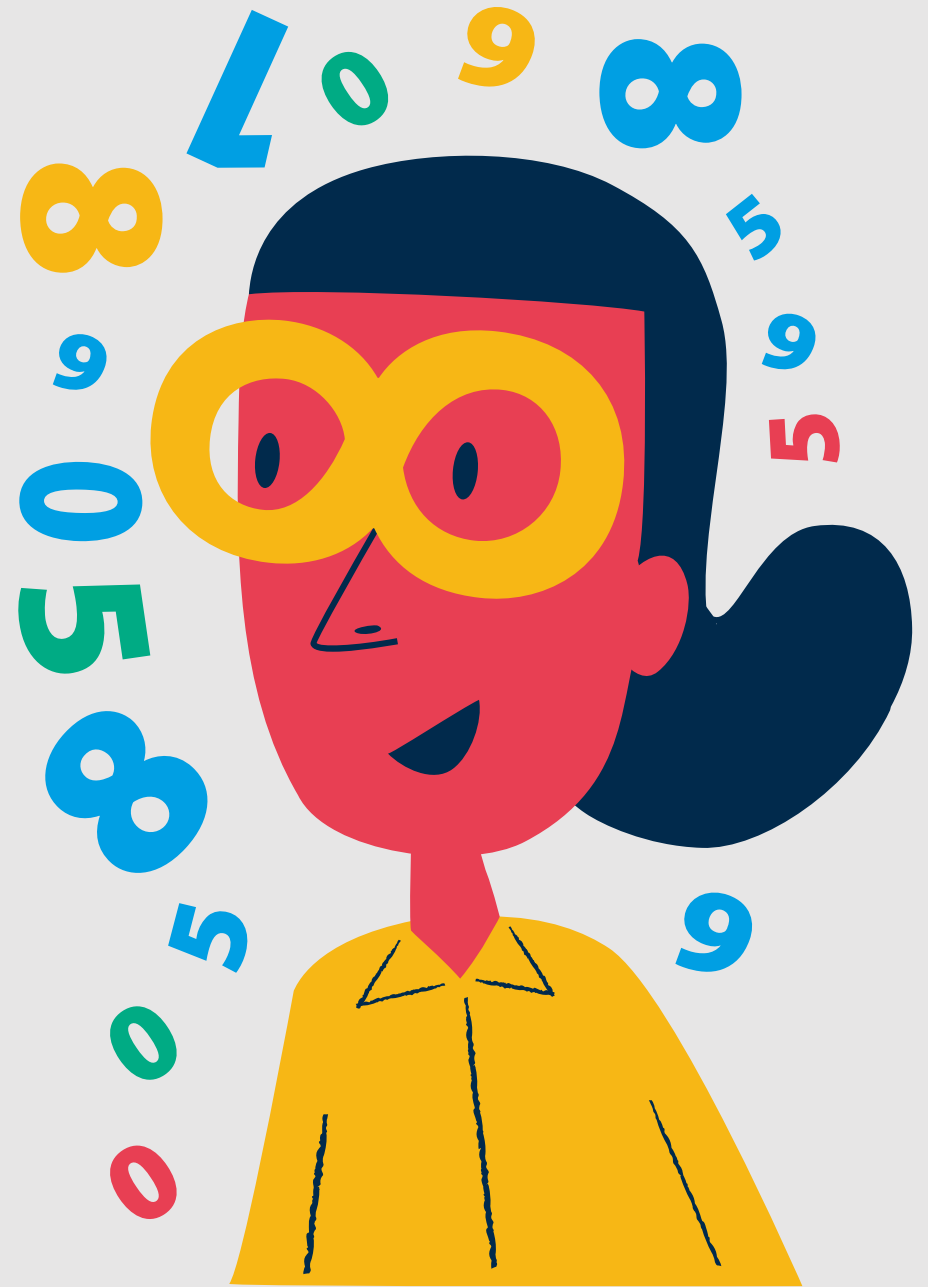
- Oppdragsgiver **skal** vekte klima- og miljøhensyn med minimum tretti prosent.

Del IV

Helse- og sosialtjenester over EØS-verdi på 7,8 M

- Oppdragsgivers forpliktelse til å stille krav og kriterier etter ny § 7-9 følger samme system som anskaffelser i del I.
- Anskaffelser av helse- og sosialtjenester under EØS-terskelverdi på 7,8 millioner kroner ekskl. mva. reguleres kun av reglene i del I.

HVORDAN IVARETA KLIMA OG MILJØHENSYN?

Ivaretagelse av klima- og miljøhensyn innebærer å hensynta naturmangfold, og å fremme energieffektivisering, ressurseffektivitet og giftfrie sirkulære verdikjeder og å unngå/minimalisere direkte og indirekte klimagassutslipp og forurensing til luft, grunn og vann. Listen er ikke uttømmende.

Ivaretagelse av klima- og miljøhensyn forutsetter at oppdragsgiver hensyntar *livssyklusen* til det som skal anskaffes. Elementer som kan fremme høy kvalitet, lang levetid og reparerbarhet skal hensyntas i anskaffelsen.

Viktig å fremme sirkulære anskaffelser

Sentrale klima- og miljøhensyn for prioriterte kategorier

Bygg, anlegg og eiendom

- Utslippsfrie byggeplasser og anleggsområder
- Rehabilitering, ombruk, areal- og energieffektivisering
- Det grønneste bygget er det du ikke bygger

Veigående transport

- Utslippsfrie løsninger
- Biogass kan brukes for tungtransport

IKT-utstyr

- Forlenge levetid og hindre uttak av ikke-fornybare ressurser

Mat og måltidstjenester

- Forbruk i tråd med kostrådene
- Redusere matsvinn

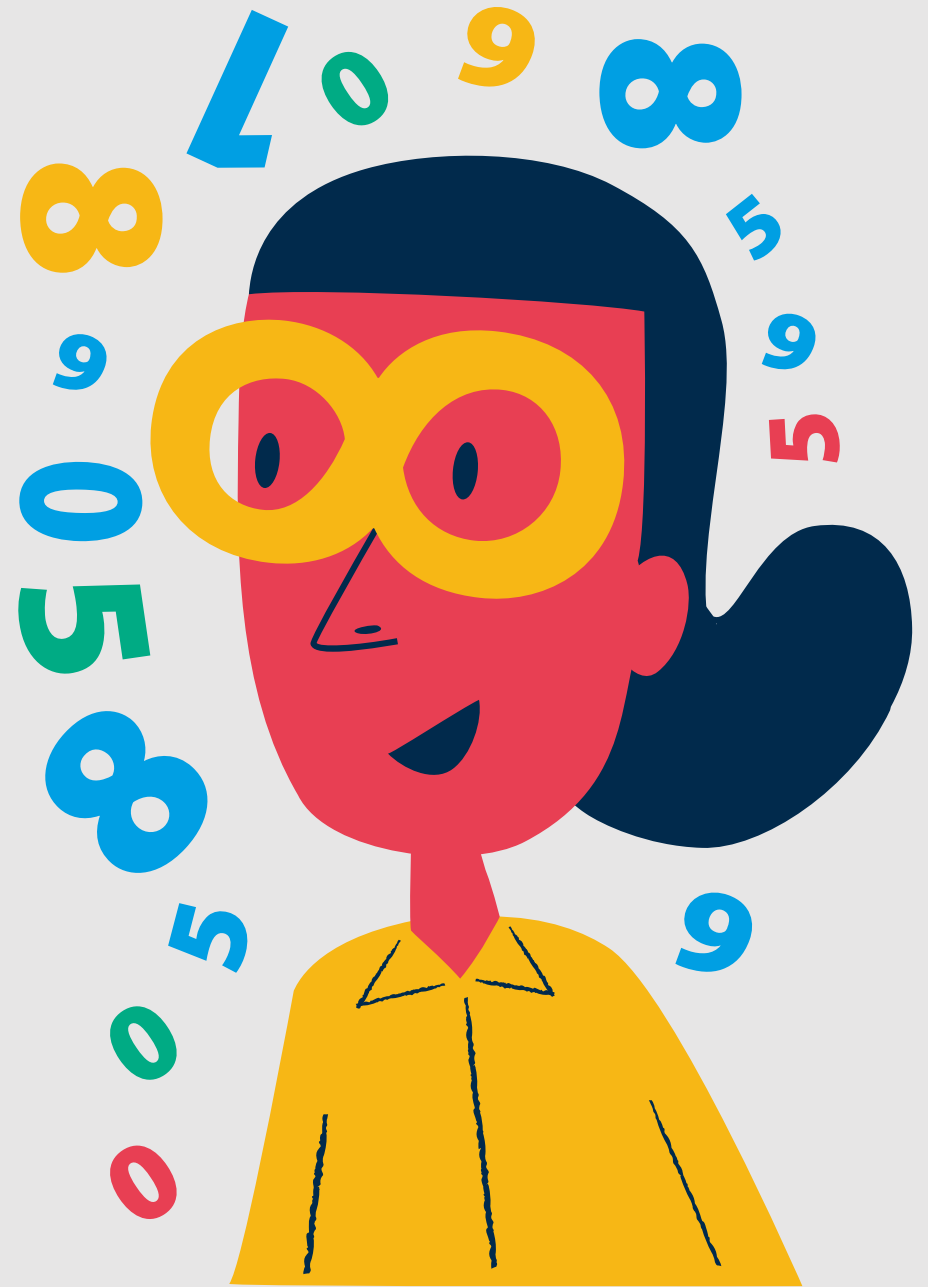
Møbler

- Forlenge levetid og hindre uttak av ikke-fornybare ressurser
- Redusere helse- og miljøfarlige stoffer

Høyrisikoliste for klima- og miljøbelastning

CPVkode – Beskrivelse	Klima-intensitet (CO2e/kr)	Offentlig forbruk	Offentlig klimaavtrykk (CO2e)	Antall Doffinkunngjøringer (2022)	Annen miljøbelastning	DFØs vurdering
03 – Landbruk, gårdsbruk, fiske, skogsbruk og relaterte produkter	● Svært høy	● Lav	● Svært høyt	39		
14 – Gruvedrift, grunnmetaller og relaterte produkter	● Svært høy	● Middels	● Svært høyt	24		
15 – Næringsmidler, drikkevarer, tobakk og relaterte produkter	● Svært høy	● Høy	● Svært høyt	91		
16 – Landbruksmaskiner	● Høy	● Lav	● Høyt	15		
18 – Klær, fottøy, bagasjeartikler og tilbehør	● Svært høy	● Lav	● Middels	66		
19 – Lær og tekstilstoffer, plast- og gummi materialer.	● Svært høy	● Middels	● Svært høyt	8		

**30 % VEKTING
ELLER KRAV?**

DFØ foreslår 17 nye tildelingskriterier

Skal være i tråd med regelverket

- Objektive
- Ha tilknytning til leveransen
- Egnert til å skille tilbudene
- Skal dokumenteres

Skal ha en positiv klima- og miljøeffekt

- De skal ivareta sentrale klima- og miljøhensyn.
- Ha potensial til å påvirke markedet, især til utvikling av nye klima- og miljøvennlige løsninger.

Eksempel på kriterium: Asfalt med lavt klimaavtrykk

Tilbud premieres for lavest mulig klimaavtrykk basert på miljødeklarasjon (EPD).

Før:

- Opprinnelig utviklet av Statens vegvesen og Entreprenørforeningen bygg og anlegg.
- Prispåslag på 5 kr per kg CO₂ tilbudt *utover* antall kg CO₂ i det mest klimavennlige tilbudet.

Nå:

- Ikke mulig å dokumentere at 5 kr prispåslag per kg CO₂ tilfredsstillende krav til 30 % miljøvekt.
- Vedlegg 1 viser fremgangsmåte for å oppnå 30 % vekt ved bruk av kriteriet og evalueringsmodell som prissetter kvalitet.

Krav kan erstatte kriterier når det er klart at det gir en bedre klima- og miljøeffekt

Eksempel: 85% av en PCs klimaavtrykk gjelder utvinning av råmaterialer og produksjon.

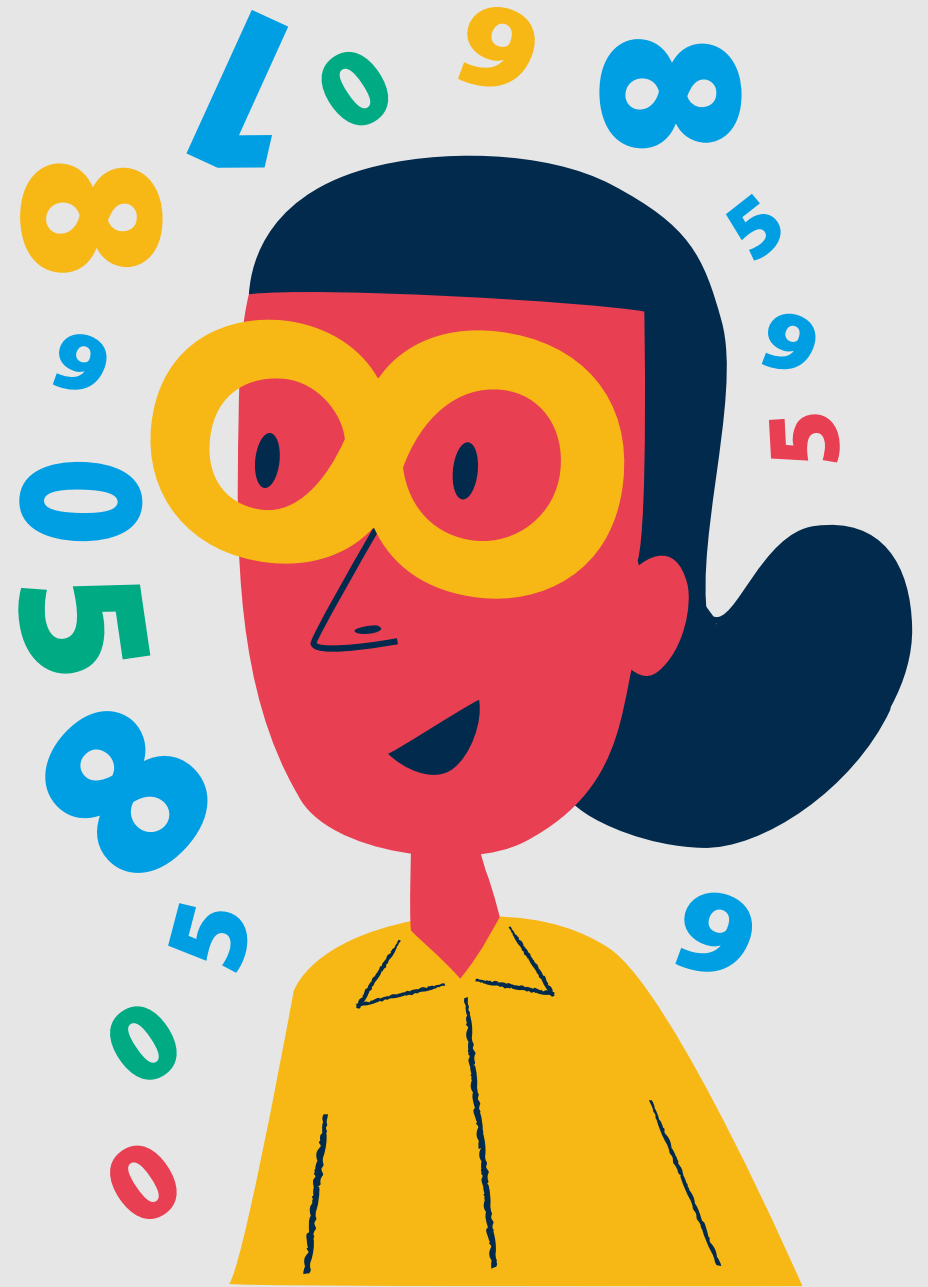
Erstatte kriterier med krav når:

- Faglig begrunnet hvilke hensyn oppdrags-giver må ivareta for å kutte miljøbelastning
- Konkurransesituasjonen i markedet tilsier at hensynene kan være godt egnet som krav.
- Krav i dette tilfellet vil gi høyere klima- og miljøeffekt enn man er sikret gjennom kriterier.

Krav som fremmer lang levetid:

- Lang produktgaranti
- Reparerbarhet og tilgang på reservedeler
- God batterikapasitet
- Robusthetstesting: tåle fall

**ANSKAFFELSER
MED UVESENTLIG
KLIMA- OG
MILJØBELASTNING
ETTER SIN ART**

- At en anskaffelse *etter sin art* har et klimaavtrykk og en miljøbelastning som er *uvesentlig* vil si at denne *typen* anskaffelse normalt sett har et klimaavtrykk og miljøbelastning som har marginal betydning.
- Det er ikke den konkrete anskaffelsens klimaavtrykk og miljøbelastning som er relevant for vurderingen, men klimaavtrykket og miljøbelastning til arten av det som anskaffes.
- Art kan blant annet vurderes på bakgrunn av CPV-koder, eller snevrere, med utgangspunkt i en underkategori av anskaffelser som skal dekke samme funksjon.
- For at unntaket skal være oppfylt kreves det at *både* klima- og miljøbelastningen er uvesentlig etter anskaffelsens art. Det vil dermed ikke være tilstrekkelig at *kun* klimaavtrykket eller *kun* miljøbelastningen er uvesentlig.

Eksempel: Konsulenttenester (advokattjenester)

En offentlig oppdragsgiver skal kjøpe inn en konsulentteneste for å utarbeide en juridisk utredning. Den blir levert i form av en digitalt tilgjengelig rapport.

- Utarbeidelse av rapporten har flere elementer som skaper klimaavtrykk og miljøbelastning:
 - Konsulentens transport til og fra arbeidssted
 - Teknologi (konsulenten arbeid lagres i skyen)
 - Konsulentens kontorplass

Konsulentoppdraget krever ikke utstrakt reisevirksomhet.
- Vurderingen av hvorvidt anskaffelsen *etter sin art* har uvesentlig miljøbelastning vil påvirkes av den totale klima- og miljøbelastningen fra elementene som faller innenfor anskaffelsens art, og om disse elementene kan knyttes til kontraktens gjenstand.
- Konsulenttenester er etter sin art vurdert å ha et klimaavtrykk og en miljøbelastning som er uvesentlig, da vurderingselementer som inngår i typiske anskaffelser innen arten normalt sett enten ikke har et stort avtrykk eller ikke har tilstrekkelig tilknytning til leveransen av konsulenttenesten.
- Oppdragsgivere som skal gjennomføre en konsulentteneste som skiller seg vesentlig fra eksempelet, eksempelvis grunnet betydelig reisevirksomhet, bør være forsiktige med å bruke unntaket.

Mulig å vekte krav med lavere vekt på kriterium enn 30 %?

Kan jeg ikke bruke kontraktsvilkår for å ivareta nye klima- og miljøkrav?

Hvordan ivareta 30 %-vekting ved prissetting av kvalitet?

Hvordan slår de nye reglene ut for forsyning- og konsesjonskontraktforskriften?

Hvordan vil nye klima- og miljøkrav håndheves?

Ny miljøbestemmelse i FOA § 7-9

- 1) Krav og kriterier etter denne bestemmelsen skal ha som mål å redusere anskaffelsens samlede klimaavtrykk eller miljøbelastning
- 2) Oppdragsgiver skal vekte klima- og miljøhensyn med **minimum tretti prosent.**
- 3) Der oppdragsgiver angir tildelingskriteriene i prioritert rekkefølge, bør klima- og miljøhensyn være blant de tre høyest prioriterte
- 4) **Tildelingskriterier** etter andre og tredje ledd **kan erstattes med klima- og miljøkrav i kravspesifikasjonen, dersom det er klart at dette gir en bedre klima- og miljøeffekt** og dette begrunnes i anskaffelsesdokumentene. Dersom oppdragsgiver ikke prioriterer i tråd med tredje ledd, skal det stilles klima- og miljøkrav i kravspesifikasjonen, og dette skal begrunnes i anskaffelsesdokumentene.
- 5) **Forpliktelsen til å stille krav eller kriterier** etter denne bestemmelsen **gjelder ikke dersom anskaffelsen etter sin art har et klimaavtrykk og en miljøbelastning som er uvesentlig** og dette begrunnes i anskaffelsesdokumentene.

Direktoratet
for forvaltning og
økonomistyring